

22. neděle v mezidobí

VSTUPNÍ ANTIFONA Žl 86,3.5

Smiluj se nade mnou, Pane, neboť stále k tobě volám. Tys totiž, Pane, dobrý a shovívavý, nejvyšš milosrdný ke všem, kdo k tobě volají.

Uvedení do bohoslužby A

Dnešní Boží slovo nám chce pomoci k porozumění, proč křesťanství je u mnohých lidí tak nepopulární a neoblíbené. Ono totiž mluví otevřeně o nesení životních křížů a zvládání trápení. A o těchto věcech dnešní člověk nerad slyší, dokud jimi není sám postižen. Kristus Pán bere člověka nejen do své služby, ale i do své školy. Školí ho, aby dokázal unést a zvládnout všechna břemena života. Přihlasme se tedy dnes do školy Páně.

Nebo:

Od nejstarších dob byli jáhni prvními a často velice významnými pomocníky biskupů a kněží. Díky tomu, že II. vatikánský koncil obnovil trvalé jáhenství, mohou se dnes mnohá naše společenství těšit také ze služby jáhna. Do té doby bylo jáhenství jen přechodným stupněm k dosažení kněžství. Každý kněz, než přijal kněžské svěcení, byl určitou dobu jáhnem. Jáhenství je prvním stupněm svátosti kněžství a díky onomu rozhodnutí koncilu mohou jáhenskou službu dnes vykonávat i ženatí muži. Jsou nadále nejbližšími spolupracovníky biskupů a kněží. Předním úkolem jáhna je číst při bohoslužbě evangelium, může hlásat Boží slovo, přednášet jednotlivé úmysly modlitby věřících, pronášet výzvy, podávat svaté přijímání, přísluhovat knězi u oltáře a věnovat se dalším službám. V liturgickém dění vytváří jáhen mezičlánek mezi věřícími a knězem. Tam, kde kněz není nebo nemůže být přítomen, může jáhen vést bohoslužbu slova a rozdělovat věřícím eucharistii.

Uvedení do bohoslužby B

Chodit a mluvit nás učila maminka. Číst a psát nás učí škola. Žít si hezky svůj život nás učí Církev v kostele. Proto máme v úctě svou maminku, proto chodíme do školy, proto jdeme v neděli do kostela. Litujme každé zanedbání nedělní mše svaté, litujme každé ospalé nepozornosti a roztržitosti při bohoslužbě.

Nebo:

Všimněme si dnes pozorně přinášení obětních darů. Jsou to naše dary. Průvod, ve kterém je zástupci věřících přinášejí, je provázen zpěvem k přípravě darů. Tímto zpěvem celé naše společenství říká Bohu, co činíme, a připojuje se jím k modlitbě kněze. Potom, co kněz dary položil na oltář, výslovně pronáší výzvu, aby se všichni spojili s jeho modlitbou. Prosíme, aby se oběť kněze i oběť naše zalíbila Bohu a aby ji přijal ke své slávě a k spáse celého světa.

Uvedení do bohoslužby C

Ústředním slovem v dnešní škole Božích dětí je slovo služba. Že člověku mají sloužit přírodní zdroje, to bereme jako samozřejmé. Že člověk může zasvětit život službě velkým cílům, třeba vědě nebo umění, to také chápeme. Ale služba člověka člověku, to se už tolik nenosí. Vymřeli služky a sluhové, jsou jen paní na pomoc v domácnosti. A přece u Boha zůstává služba bližním největším posláním Božích dětí. Jen skromný uslyší Boží pozvání: Příteli, pojď výše. Poprosme o světlo, abychom to pochopili, prosme o sílu, abychom tak žili.

Nebo:

Pravá velikost člověka se neměří jeho postavením ve společnosti, dosaženým vzděláním, původem nebo barvou pleti. Lidský život přece daleko více zhodnocuje účinná konkrétní láska a moudrost ho pak neustále zaměřuje na jediný správný cíl.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Bože, v tobě je plnost všeho dobra; vlož do našich srdcí lásku k tvému jménu, rozmnož naši oddanost k tobě a posiluj naši vytrvalost, ať v nás roste a trvá všechno dobré. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Starozákonní čtení nám dnes mluví o trápení proroků a kněží, když si lidé nechtějí dát říci; nechtějí slyšet jejich kázání a varování, jejich rady k dobrému životu a ženou se tak do zkázy. Zde máme poslední tři verše Jeremiášova vyznání. Prorok se cítí jakoby sveden Bohem, ale Boží slovo se pro něj stalo příčinou potupy. Chtěl by se vzepřít, ale toto slovo je jako oheň, který se nedá uhasit.

Nebo:

Prorok Jeremiáš je postavou téměř tragickou. Varuje před skutečným nebezpečím, předává Boží slovo vyvolenému národu, a ten se mu odměňuje nepřátelstvím a jeho slovo nebere vůbec vážně. A přece se prorok nemůže svého úkolu vzdát. Je tak výrazným předobrazem Ježíše Krista, jemuž se vedlo podobně, když varoval před nebezpečím špatného chápání Boha.

1. ČTENÍ Jer 20,7-9 *Hospodinovo slovo se mi stalo pohanou.*

Čtení z knihy proroka Jeremiáše.

Svedl jsi mě, Hospodine, a dal jsem se svést;

byl jsi silnější než já a přemohl jsi mě!
Celý den jsem na posměch,
všichni se mi vysmívají.
Kdykoli mluvím, musím křičet,
ohlašovat násilí a zpusťování;
Hospodinovo slovo se mi stalo
pohanou a posměchem po celý den.
Řekl jsem si: „Nebudu se již o něho starat,
nebudu již mluvit jeho jménem.“
Tu se Hospodinovo slovo
stalo v mém nitru hořícím ohněm,
zavřeným v mých kostech;
snažil jsem se ho snést,
ale nebylo to možné.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 63,2.3-4.5-6.8-9 Odp.: 2b

Odp.: Má duše po tobě žízní, Pane, můj Bože!

Bože, ty jsi můj Bůh, - snažně tě hledám, - má duše po tobě žízní, prahne
po tobě mé tělo - jak vyprahlá, žíznivá, bezvodá země.

Odp.

Tak toužím tě spatřit ve svatyni, - abych viděl tvou moc a slávu. - Vždyť
tvá milost je lepší než život, - mé rty tě budou chválit.

Odp.

Tak tě budu velebit ve svém životě, - v tvém jménu povznesu své dlaně k
modlitbě. - Má duše se bude sytit jak tukem a morkem, - plesajícími rty zajásají
ústa.

Odp.

Neboť stal ses mým pomocníkem - a ve stínu tvých křídel jásám. - Má duše
lne k tobě, - tvá pravice mě podpírá.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Svatý apoštol Pavel nám radí, jaký obětní dar máme položit dnes na mešní
patenu: Sami sebe. Výraz „Boží milosrdenství“, který se vyskytuje na začátku
nového úseku listu Římanům, shrnuje to, co předchází, a zároveň klade základy
křesťanského konání.

Nebo:

Jak židé tak pohané spoléhali na své systémy obětí, v nichž člověk
zpravidla dával něco místo sebe. Křesťanství celou věc obrací, když říká, že
místo sebe sama nemůže křesťan nabídnout žádnou věc. Bohu jde totiž o

člověka, který mu bude partnerem v lásce, a tedy tomu má člověk přizpůsobit celou svoji životní orientaci.

2. ČTENÍ Řím 12,1-2 *Přinášejte sami sebe v oběť živou.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Pro Boží milosrdenství vás, bratři a sestry, vybízím: Přinášejte sami sebe v oběť živou, svatou a Bohu milou! To ať je vaše duchovní bohoslužba. A nepřizpůsobujte se už tomuto světu, ale změňte se a obnovte svoje smýšlení, abyste dovedli rozeznat, co je vůle Boží, co je dobré, bohulibé a dokonalé.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Řím 12,1-2

Aleluja. Otec našeho Pána Ježíše Krista ať osvítí naše srdce, - abychom pochopili, jaká je naděje těch, které povolal. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Pán Ježíš nás dnes varuje, abychom se nehonili za chvilkovými módami, ale snažili se žít svůj život plně v duchu evangelia. Vyznání Krista otevírá učedníky pro pochopení pravé tváře Mesiáše: je to trpící Boží služebník. Jaké jsou pak důsledky pro život jeho učedníka? Nechtít kráčet před Kristem, ale za ním.

Nebo:

Představa trpícího a umučeného Mesiáše, tedy představa Mesiáše, který podlehne zlu, byla pro Ježíšovy současníky nepředstavitelná. Proto také nebyla přijatelná představa utrpení Mesiášových věrných. Ježíš zde tedy opět musí vyzývat ke změně smýšlení. Jeho cesta je cestou zisku skrze ztrátu a takováto moudrost není člověku samozřejmá a nijak blízká.

EVANGELIUM Mt 16,21-27 *Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš začal svým učedníkům naznačovat, že bude muset jít do Jeruzaléma, mnoho trpět od starších, velekněží a učitelů Zákona, že bude zabit, a třetího dne že bude vzkříšen.

Petr si ho vzal stranou a začal mu to rozmlouvat: „Bůh uchovej, Pane! To se ti nikdy nestane!“

On se však obrátil a řekl Petrovi: „Jdi mi z očí, satane! Pohoršuješ mě, neboť nemáš na mysli věci božské, ale lidské!“

Tehdy řekl Ježíš svým učedníkům: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mě! Neboť kdo by chtěl svůj život zachránit, ztratí ho, kdo však svůj život pro mne ztratí, nalezne ho. Neboť co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši? Nebo jakou dá člověk náhradu za svou duši ?

Syn člověka přijde ve slávě svého Otce se svými anděly, a tehdy odplatí každému podle jeho jednání.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

PROČ DOBRO PROHRÁVÁ

Starozákonní prorok nemůže unést, že Boží slovo, které je tak bezmocné. Svatá apoštol Petr nemůže unést, že i Vtělené Boží slovo je tak slabé, že by Pán Ježíš měl trpět a být zabit. My také někdy nemůžeme unést nekonečný proud zla, které znovu a znovu udupává dobro ve světě. Proč dobro ve světě tak často prohrává? Od filozofů starého Řecka až po dnešní skeptiky jsou tu stále tytéž otázky. Proč Pán Bůh nezabrání zlu na světě, když je tak dobrý a všemohoucí? Buď zabránit nemůže, ale je to pak ještě Bůh všemohoucí? Nebo zabránit nechce, ale je to pak ještě Bůh dobrý? A nebo zabránit může a chce, ale proč tedy zlo ze světa nemizí? Z dávných dob lidstva jsou tu odpovědi mytologické, ale ty nám dnes už pomoci nemohou: Ani z Persie pocházející představa dvou bohů, kteří spolu zápasí, principu dobra a zla. Ani raně židovská apokalyptika, která posunuje příčinu zla do temných prapočátků lidstva a jsoucna, do obrazu prvotního hříchu andělů a lidí.

Velcí myslitelé 18. století - století rozumu - se pokoušeli o rozumové ospravedlnění Boha. Jenže všechno to jejich složité rozumování a mudrování vypadá tváří v tvář člověku, drcenému nespravedlivým utrpením, jako pokus uspokojit hladového přednáškou o chemii trávení. Mezi novodobými lidmi se stalo načas velkou módou, že přestali už vůbec hledat pomoc u Boha. Byli přesvědčeni, že si od zla a trápení ve světě pomůže člověk sám. Čekalo se, že rozvoj civilizace, techniky, vědy a politiky zbaví svět zla a vytvoří nebe na zemi. Jenže tito lidé udělali trpkou zkušenost, a my všichni s nimi, že i ve světě vědeckotechnické revoluce jsou dál války a to ještě krutější; že dál existuje bezpráví, jen je ještě násilnější; že zla nijak neubýlo.

Změnilo se jen to, že vinu za zlo člověk nevěřící nemůže už připisovat Bohu. Nehledá se už, jak ospravedlnit Boha, ale jak ospravedlnit člověka. Moderní diplomacie je umění, jak vinu za všechno svěst na druhé. Dnes už to víme bezpečně: sama věda, technika a politika nezbaví lidstvo utrpení, člověka nevykoupí. A tak utrpení zůstává i dnes a zřejmě vždy zůstane testovací otázkou víry člověka: Můžeš říci, že tváří v tvář tolika utrpení ve světě nemůžeš věřit, že existuje dobrý Bůh? To můžeš, a mnozí to tak řekli a říkají. Ale můžeš také s mnohými a biblickým Jobem říci obráceně: Jen proto, že pevně věřím v

dobrého Boha, mohu vydržet žít na tomto světě plném zla. Jen proto, že pevně věřím v dobrého Boha, mohu si uchovat naději v zítřek. Jen proto, že pevně věřím v dobrého Boha, mohu unést lásku k lidem. Přemnozí to takto pochopili a také to takhle věří. Já také a doufám, že snad i mnozí z vás.

Co nás opravňuje k tomuto pohledu? Celé evangelium nás vede k tomuto pohledu, to totiž neví nic o Bohu lhostejném k lidskému utrpení, ale ví o Bohu Otci, účastném a milosrdném, ví o Božím Synu Ježíši Kristu, který lidské trápení sice nezrušil, ale postavil se v něm po bok člověka. Ukázal, jak i nesmyslné trápení a nesmyslná smrt může získat smysl: obětováním trápení za jiné, projitím smrtí ve víře ve věčný život. Víra neumí zlu uniknout, ale umí jím projít. Křesťanství nechce zlo balit do pozlátka. Utrpení zůstává vždy utrpením, zlo zůstává vždy zlem. Záliba v trápení je hřích nebo duševní choroba. Křesťan má povinnost bránit zlu, kterému se zabránit dá, tak jak to dělal Pán Ježíš.

Přesto zůstává stále dost zla, kterému se zabránit nedá. Proč to tak je, proč člověk nemůže žít bez trápení, to asi žádný lidský rozum nikdy nevyzkoumá. Ale ani utrpení ani smrt nás nemůže připravit o naději, o víru, o lásku, dokud víme, že při nás je Bůh, a že Ježíš, celý jeho život, je sám odpovědí na všechny otázky po smyslu života a smrti. A to je závěr naší meditace: Boží láska tě nechrání od trápení, ale Boží láska tě bude chránit ve všem trápení. „Vezmi svůj kříž každodenní a následuj mne,“ říká Pán. „Já tě občerstvím.“ Že je to konečné vítězství Boží lásky nad zlem, dotvrzuje i kniha Zjevení, která Nový zákon uzavírá: „Hle - Boží stan mezi lidmi! On jim setře každou slzu z očí: nebude již ani smrt, ani zármutek, nářek ani bolest už nebude, protože co dříve bylo, pomínulo.“

SMYSL ŽIVOTA

Nezdálo se vám, že svatý Petr vlastně nic tak moc zlého neřekl? Leckterý člověk se diví, proč jej Pán Ježíš tak tvrdě odbyl. Petr smýšlí naprosto a docela lidsky: „Vyhni se, Pane, nepřijemnostem, co bys z toho měl! K čemu nést kříž, k čemu trpět? Raději sám uchopit moc a sám vládnout. Lepší je dostat se nahoru a poroučet, než sloužit. Lépe je honit jiné, než nechat se honit.“ Tak to myslí Petrovi, tak to běžně myslí běžnému člověku. Ale Pán Ježíš říká, že takové myšlení není z Boha. Proč? Další Petrovy osudy i ostatních apoštolů to názorně ukázaly. Když jim nevyšla vyhlídka, že budou velkými a mocnými pány, neměli najednou proč dál žít, ztratili smysl života. A ztratit smysl života, to je moc zlá věc. My to dnes kolem sebe často vidíme: U mladých, kteří nedovedou objevit smysl své existence, a proto je život přestává bavit dřív, než žít začali. U stárnoucích, kteří nedovedou objevit krásy stáří a trápí se nad tím, co už nemohou, místo toho, aby se těšili z toho, co ještě mohou. Psychologové nazývají tuto ztrátu smyslu života existenciální prázdnotou. Tvrdí, že je to nejrozšířenější nemoc naší doby. A počet sebevražd mezi mládeží, počet

vykolejených mladistvých povalečů a příživníků, a stejně tak i počet stárnoucích mrzoutů a alkoholiků jim dává za pravdu.

Lékař a psycholog Viktor Frankl, kterého zná vědecký svět jako kapacitu na tuto metlu lidstva, v mládí se nadchl Freudem, kterého považoval za mesiáše lidstva. Ale ani Freud, ani studium psychologie u jeho žáků Junga a Adlera, jej nedovedlo uchránit od melancholické nostalgie: Co má všechno životní pachtění za smysl? K čemu se honit a nač se stále štvát? Vynikající schopnosti a pracovitost jej sice přivedly až k vysokoškolské profesuře, stává se uznávaným odborníkem v psychiatrii a psychologii, ale osobně zůstává skeptikem. Život se mu zdá zmateným kolotáním bez cíle a smyslu. Pak přichází Hitler a Žid Frankl se dostává do koncentračního tábora. A v tvrdé škole denního boje o holou existenci dozrává jako vědec i jako člověk. Objevuje tam kořeny ztráty smyslu života, té nemoci jeho století. Ověřuje si, jaký lék platí na tuto nemoc: Vězni, kteří neměli cíl, proč by chtěli dál žít, kteří neměli v co doufat, ti rychle odumírali duševně i fyzicky. Kdo však měli víru v Boha, kdo měli člověka, kterého milovali, práci, kterou chtěli dokončit, ti měli v této víře a naději sílu k přežití. Věděli, proč žijí, a proto chtěli žít.

A tak se Frankl vrací z lágru na svou katedru psychologie jako věřící křesťan, vychovatel poválečné generace věřících lékařů na mnoha vysokých školách, kam byl zván k přednáškám. Výchozí bod jeho psychologie života je přesně opačný, než dosud byl běžný postoj. Říká: „Neptej se, co můžeš čekat od života, ale ptej se, co čeká život od tebe, co můžeš a máš pro život, pro Boží království udělat právě ty. Tvůj život smysl má, ale dát mu jej musíš ty sám. Aby tvůj život nebyl beznadějný, musíš se naučit milovat a sloužit.“ Milovat a sloužit, to je hlavní zásada křesťanství. Tak bylo nově objeveno křesťanství pro vědecky a technicky myslícího člověka. Po staletích skepse a nevěry to myslící člověk dnes už chápe: Kde je místo víry nevěra, kde je místo lásky nenávisť, tam není ani lidské naděje a tam mizí smysl lidského života. Bylo třeba prožít dvě světové války, bylo třeba projít hrůzou koncentračních táborů, bylo třeba poznat bezmocnost vědeckotechnické revoluce, aby myslící člověk znovu začal objevovat starou křesťanskou pravdu, že svět, ve kterém se dá žít, svět naděje, musí být ne světem nenávisť, ale světem víry a lásky. A to si dnes odnesme jako náš radostný poznatek z dnešního evangelia, že náš lidský život má smysl, když věříme, milujeme a doufáme!

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Pán Ježíš se nevyhýbal obětem, když nám chtěl pomoci. Prosme ho:

Za lidi, kterým je ubližováno, aby neodpláceli zlo zlem.

Za mládež, která nepoznala smysl svého života, aby našla dobré a věřící kamarády.

Za děti, které nepoznaly lásku rodičů, aby našly otcovské pěstouny a vlídný domov.

Za lidi, kteří musí dělat práci, která je netěší, aby nezatrpkli a vytrvali v rozvíjení své osobnosti.

Za nás všechny, abychom hledali náplň života v plodné činnosti a pomoci bližnímu.

Pane Ježíši, tvé evangelium není pro lidi pohodlné, a my často pohodlní jsme. Je nám těžké pochopit, že láska roste tím, že se rozdává. Pomoz nám, abychom se tomu učili následováním tebe, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen

Přímluvy na začátku školy

Všichni jsme žáky a učedníky Pána Ježíše. Všichni jsme Boží děti. Obraťme se k němu o pomoc:

Dej, aby stále noví mladí křesťané odpovídali na tvé volání ke kněžskému a řeholnímu životu.

At' se naše děti s chutí pustí do školního učení.

At' dokáží vydržet i u předmětů, které je nebaví.

At' dbají i na vyučování náboženství.

At' my všichni chodíme rádi do Boží školy, do kostela.

At' dbáme na dobrou denní modlitbu.

At' se navzájem povzbuzujeme vlídností a dobrým příkladem.

At' máme trpělivost s vlastní slabostí i s chybami druhých.

Pane Ježíši, náš Učiteli, s radostí se dnes přihlašujeme za žáky tvé školy. Veď nás a uč nás, dej nám dary tvého Ducha, abychom v ní byli dobrými žáky. Jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Nebo:

Ježíš se nevyhnul ponížení a smrti, ale my věříme, že z moci Boží žije. Proto se s důvěrou v tuto moc modleme za všechny lidi a volejme:

Za služebníky Církve, kterým je svěřeno hlásání Božího slova.

Za ty, kterým následování Krista přináší nepochopení a pohanění, pronásledování nebo smrt.

Za pokoj a mír ve světě a za odvrácení všech konfliktů mezi národy a kulturami.

Za lidi, jejichž život je poznamenán těžkou nemocí, postižením nebo utrpením, které nemohou unést.

Prosme za ženy a děti, které jsou vydány napospas válce, násilí, osamocenenosti a chudobě.

Za členy našeho společenství a za naše blízké, kteří nás předešli ve smrt.

Za sebe, aby naše činy, utrpení a celý náš život byl poznamenán slávou Krista vzkříšeného.

Neboť tys, Pane, naše útočiště a síla a tvá je všechna moc nad životem i smrtí nyní i na věky věků. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

V prvním čtení k nám Mojžíš mluví jako dnešní ekologové, ochránci přírody: lidé, respektujte zákony, které Bůh Stvořitel vložil do přírody, chcete-li, aby se vám dobře žilo. Budete-li jednat proti zákonům Boží přírody, zničíte přírodu i sebe. Budeme umět jednat moudřeji než dosud?

Nebo:

To, že Hospodin se stal Bohem blízkým, nese s sebou určité důsledky: Izrael má vést jiný život, nemá napodobovat chování sousedních národů. Vždyť je spojen s Bohem výjimečným poutem.

1. ČTENÍ Dt 4,1-2.6-8 *Nic nepřidáte k tomu, co vám přikazuji... budete zachovávat příkazy Hospodina.*

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu toto: „Nyní, Izraeli, poslouchej nařízení a ustanovení, která vás učím zachovávat, abyste žili a šli obsadit zemi, kterou vám chce dát Hospodin, Bůh vašich otců. Nic nepřidáte k tomu, co vám přikazuji, a nic z toho neuberete, ale budete zachovávat příkazy Hospodina, svého Boha, které já vám přikazuji.

Zachovávejte je a plňte, neboť tak budete v očích národů moudří a rozumní: uslyší o všech těchto nařízeních a řeknou: Skutečně, moudrý a rozumný je tento velký národ! Neboť kde je tak velký národ, jemuž by byli bohové tak blízko, jako je Hospodin, náš Bůh, kdykoli ho vzýváme? A kde je tak velký národ, který by měl spravedlivá nařízení a ustanovení, jako je celé toto zákonodárství, které já vám dnes prohlašuji?“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 15,2-3a.3b-4.5bc Odp.: 1a

Odp.: Hospodine, kdo smí prodlévat v tvém stánku?

Kdo žije bez vady a koná spravedlnost, - upřímně smýšlí ve svém srdci, - svým jazykem nepomlouvá.

Odp.

Nečiní příkoří svému bližnímu, - netupí svého souseďa. - Nešlechetným člověkem pohrdá, - ale váží si těch, kdo se bojí Hospodina.

Odp.

Kdo nelichvaří svými penězi - a nebere úplatky proti nevinnému. - Kdo takto jedná, - nikdy nezakolísá!

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Dnešní druhé čtení je z listu svatého apoštola Jakuba. Tento list je sbírkou katechezí, podle kterých byli vyučováni ti, kdo se z židovství obraceli ke křesťanství. Nepřeslechněte pěkný obraz o Božím slovu: je to semeno, které má vyrůst v lidský čin.

Nebo:

Opět se nám tu dnes vyzdvihuje, jak účinné je Boží slovo: dává nový život, obnovuje. Toto slovo se projevuje jako semeno, které je třeba přijmout a nechat klíčit v život milosrdenství.

2. ČTENÍ Jak 1,17-18.21b-22.27 *To slovo musíte uvádět ve skutek.*

Čtení z listu svatého apoštola Jakuba.

Bratři moji nejmilejší!

Každý dobrý úděl, každý dokonalý dar přichází shora, sestupuje od Otce světél, u něhož není změna ani ztemnění, jaké je působeno u hvězd otáčením. On rozhodl, že nám dá život slovem pravdy, abychom byli jako prvotiny ze všeho, co stvořil.

Buďte vnímaví pro slovo, které do vás bylo vloženo jako semeno a může zachránit vaši duši. To slovo však musíte uvádět ve skutek, a ne abyste ho jenom poslouchali. To byste klamali sami sebe.

Zbožnost ryzí a bezvadná před Bohem a Otcem je toto: ujímat se sirotků a vdov v jejich tísni a uchovat se neposkvrněný od světa.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Jak 1,18

Aleluja. Otec rozhodl, že nám dá život slovem pravdy, - abychom byli jako prvotiny ze všeho, co stvořil. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

V evangeliu uslyšíme, jak hluboce se Pánu Ježíši protiví každá přetvářka a povrchnost. Problém, o který tu jde, není tradice jako taková, ale opuštění Boží cesty kvůli tradici, která původně vznikla kvůli Bohu! Zachování lidských rituálů, které měly podporovat zbožnost a bohubibý život, se stává jakýmsi alibi a vede k uchlácholení svého svědomí ubezpečením o vlastní spravedlnosti a zbožnosti.

EVANGELIUM Mk 7,1-8.14-15.21-23 *Opustili jste přikázání Boží a držíte se podání lidského.*

Slova svatého evangelia podle Marka.

Kolem Ježíše se shromáždili farizeové a někteří z učitelů Zákona, kteří přišli z Jeruzaléma. Všimli si, že někteří z jeho učedníků jedí rukama obřadně nečistýma, to je neumytýma. Farizeové totiž a všichni Židé se drží podání předků a nejedí, dokud si pečlivě neumyjí ruce; po návratu z trhu nejedí, dokud se celí neopláchnou, a je mnoho jiného, co přejali a čeho se drží: omývání pohárů, džbánů a měděných nádob a lehátek.

Proto se ho farizeové a učitelé Zákona ptali: „Proč se tvoji učedníci nechovají podle podání předků, ale jedí obřadně nečistýma rukama?“

Odpověděl jim: „Pokrytci! Dobře to o vás předpověděl Izaiáš, jak je psáno: ‚Tento lid mě uctívá rty, ale jejich srdce je daleko ode mě. Nadarmo mě však uctívají, když učí naukám, které jsou lidskými ustanoveními.‘ Opustili jste přikázání Boží a držíte se podání lidského.“

Ježíš zase k sobě přivolal zástup a řekl jim: „Slyšte mě všichni a pochopte! Člověka nemůže poskvřnit nic, co do něho vchází zvenčí, ale co vychází z člověka, to ho poskvřňuje. Z nitra totiž, ze srdce lidí, vycházejí špatné myšlenky, smilství, krádeže, vraždy, cizoložství, lakota, zloba, lest, prostopášnost, závist, urážky, pýcha, nerozumnost. Všechno to zlé vychází z nitra a člověka poskvřňuje.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZÁLEŽÍ NA ÚMYSLU

Představte si, že by nějaký institut pro výzkum veřejného mínění předložil nám, věřícím lidem, otázku: „Myslíte si, že Bůh je s vámi spokojen?“ Co byste asi odpověděli? Pro věřícího Izraelitu v dobách Pána Ježíše by se ta otázka musela vyjádřit jinak: „Věříš, že jsi před Bohem čistý?“ Židé tenkrát si poměr mezi Bohem a člověkem vyjadřovali pojmy čistý a nečistý. Stačilo zachovat stanovené předpisy, aby člověk byl čistý, tj. v Boží milosti, v Boží přízni. Některá z těchto ustanovení známe z Písma svatého: Mýt si ruce před jídlem,

nevstoupit do domu nevěrce nebo jinověrce, nedotknout se mrtvoly, nejíst krev, nejíst maso určitých zvířat, nedotknout se nikoho, kdo byl kulticky nečistý. Tyto rituální předpisy měly původně dobrý cíl, měly smysl zdravotní, hygienický, ale na to se časem zapomnělo, a zůstal z toho jen předpis kultický, cosi jako kouzelnický úkon: Mytí rukou před jídlem mohl Izraelita provést i prachem na ulici před domem; nádobí na jídlo stačilo omýt zvenčí.

Tato kultická ustanovení nabývala v průběhu dějin stále důležitější místo ve vztahu člověka k Bohu, stále jich přibývalo. Za Ježíšových časů bylo takových předpisů na 500. Když si vzpomene, jaká námaha je to pro naše děti, aby se jen dobře z paměti naučily Desatero Božích přikázání, je nám jasné, že tuhle pětistovku předpisů zvládli jen specialisté, zákoníci, učení farizeové. Prostí lidé znali jen několik desítek hlavních předpisů. Chudí ani na všechny předpisy, co smějí a co nesmějí jíst, nemohli dbát. Jedli to, co měli, ono toho stejně moc nebylo. A tak byla tehdy v židovském národě malá menšina, která všechny kultovní předpisy znala a zachovávala, a která pohrdala ostatním nevzdělaným lidem, podle nich od Boha zavrženým, protože kultovně nečistým. Pán Ježíš byl také pravověrný Žid. Také se učil v synagoze židovskému náboženství, jako všechny děti té doby. Znal nepochybně těch pět stovek předpisů o tom, co je nečisté. Byl přece Rabbi, učitel zákona.

A přece má revoluční odvahu tento základ židovského náboženství napadnout a odsoudit: „Tento lid mě ctí ústy, ale jejich srdce je daleko ode mne.“ Farizeům říká: „Navymýšleli jste si lidských předpisů. Tento váš způsob bohopocty je nesmyslný. Člověka neznečišťuje, co do něj přichází ústy, ale to, co vychází z jeho úst! Člověk není pro sobotu, ale sobota pro člověka!“ Tyhle řeči Pána Ježíše musely znít jako rána do tváře celé tehdejší oficiální teologii. Ukázal, jak je jádro náboženské praxe Izraele úzkoprsé a ustrnulé, jak zavřelo většinu národa, prostým lidem, přístup k Bohu. Ježíš ten přístup k Bohu znovu otevřel, ale stálo ho to život. Co má tohle vše společného s námi dnes? Vlastně jsme si ještě neodpověděli na otázku, zda si myslíme, že Bůh je s námi spokojen? Co musíme dělat my dnes, aby byl Bůh s námi spokojen? My bychom asi také bez valného rozmyšlení odpověděli poukazem na náboženské předpisy, které zase už také máme:

Musíme se v pátek postit, v neděli musíme jít do kostela, v postě nesmíme tančit, musíme přispívat na náboženské účely, musíme chodit ke zpovědi; to nesmíš, to musíš, nesmíš, musíš... Stačí to opravdu zachovávat církevní předpisy, abychom byli před Bohem čisti? Neplatí už zde Ježíšovo, že litera sama zabíjí, ale Duch oživuje? Odpovězme si na to historkou ze života dětí. Dobře poslouchajte: V té rodině, co o ní chci vypravovat, se blížil mamčin svátek. Byla Ludmila, ty mají svátek v polovině září. Už o prázdninách se Jana radila s bráškou Jirkou: Víš už, co dáš mamince k svátku? Jirka věděl. Viděl za výkladem knihkupectví krásnou knihu o pěstování květin, maminka totiž ráda pěstuje kytky. Jirka peníze má a tak si se svátkem žádné starosti nedělal. Jana měla také našetřené peníze. Ale jen tak něco koupit, to se jí zdálo moc odbyté.

Něco by měla mamince udělat, vlastníma rukama, z toho by měla jistě větší radost.

A tak po velkém přemýšlení začala Jana pro maminku háčkovat speciální chytáky na horká ucha hrnců. Z různobarevné vlny, vzorkované! Jenže to dopadlo tragicky. Když je dodělala, vypadaly chytáky dost umolousané, a tak je chtěla vyprat. A to právě nějak nezvládla: barvy pustily jedna do druhé a byl z toho samý flek, prostě na zahození. Tak se mamčin svátek slavil s pláčem. Zatímco Jirka pyšně nesl mamince knihu, Jana gratulovala s prázdnýma rukama a uplakanýma očima, že nic nemá. Ale tu došlo k překvapení. Maminka nebyla zklamaná. Chtěla vidět ty nepovedené výrobky. Odborně je prohlédla: „Holka, to ti dalo pěkných pár hodin háčkování! A sloužit konečně budou: mourovatá kořata jsou také pěkná kořata a my tedy budeme mít mourovaté lapáky na hrnce. Nějaké lapáky jsem už dávno potřebovala,“ řekla maminka.

Vy, děti, tomu jistě rozumíte, proč byla maminka spokojena s Janiným dárkem. Maminka viděla práci, kterou si s tím Jana dala, viděla její dobrý úmysl. Cenila si její dobrou vůli. Tak to dělávají maminky všechny. A Pán Bůh to tak dělá také. Záleží na srdci. My dospělí soudíme někdy své bližní podle zevnějších věcí, podle vnějšího vzhledu, proto se často klameme. Neznáme smýšlení srdce. Ale manžel, který má rád svou ženu, tomu je milejší vlastní žena v tepláčkách než atraktivně upravená cizí. On totiž také zná dobré srdce své ženy a to mu ji dělá líbeznou nade všechny modelky. To je tedy konečná odpověď, co si Bůh na nás cení, jak je s námi spokojen, kdy jsme před Bohem čistí. Nesejde ani tak na zachovávání vnějších předpisů, jako na dobrém srdci člověka, na dobré vůli, na dobrém úmyslu.

KRÁSA - CESTA K BOHU SRDCEM

Většina má již dovolenou za sebou a navrácí se k rytmu všedního života. Ale každou chvíli, ve chvílce ticha nebo v rozhovoru se známými oživne vzpomínka na zážitky z dovolené: to byla krása! Dobrá dovolená vede k uklidnění, vyrovnání rytmu života a znovunalezení jeho smyslu, mimo jiné také k setkání s krásou. I docela střízlivý člověk, utopený po celý rok v koloběhu denních povinností, pozvedne při jízdě krajinou občas zrak od volantu, vyhlédne z okna vlaku, zastaví se na procházce: jaká je to krása! Chtěl bych vám dnes povědět o tom, jak bychom nejen dovolenou, ale každý den měli prožívat krásně. Nebývá sice časté kázání o tom, že krása je jednou z podstatných zkušeností křesťanského života, protože si někdy pleteme krásu s luxusem a požitkářstvím, a proto ji ve jménu askeze odsuzujeme jako by odváděla od Boha. Ale to je právě to nedorozumění, které je třeba odstranit: Bůh je krása a každé setkání s krásou je setkáním s ním.

Krásu přírody svědčí o tom, že svět byl nejen dobře vymyšlen co do hospodářské účelnosti, ale že ho Bůh taky miluje. Kdo se s krásou setkává, to jest umí ji vidět a vnímat, ten se blíží k Bohu, ne sice rozumem, ale přímou

zkratkou, srdcem. Až pochopíme, že krása je jednou z bezpečných a přímých cest k Bohu, budeme usilovat, aby naše chrámy vyzařovaly Boží krásu ve všem až po poslední detaily a maličkosti. Až pochopíme, že setkání s krásou otvírá cestu k setkání s Bohem, budeme chodit s očima otevřenými a budeme vidět stromy na ulici, po které chodíme do práce, kvítka za okny domu, žilky v kamenech dlažebních kostek, záhony růžiček v parku vedle cesty. Zpravidla chodíme a nevidíme a nevnímáme kolem sebe nic. Budeme to vše vidět a vnímat jako úsměv Boží krásy.

Často se v duchovních poradách ptají kněze, jak dosáhnout v zátěži pracovního dne chvilky setkání s Bohem. Zde je návod: měj oči otevřené pro krásu kolem sebe a co hezkého vidíš, ber jako dárek toho, jenž je Krása věčná. Pěstuj si smysl pro krásu doma, v bytě, ale nezaměřuj to s módností, s nákladným luxusem: fortelná skříňka na šití po babičce, šikovně udělaná věc, kus starého nábytku, nebo nástroj denní potřeby, kvítka za oknem, hezká fotografie, to vše může mluvit o kráse, jestliže se naučíš tu řeč vnímat. Smysl pro krásu je vlastnost náboženská. Pěstuj ji, povede tě k Bohu, který je Krása absolutní.

PROROCKÝ ÚŘAD RODIČŮ

Bylo to už dávno před Kristem tak, jako je to stále i dodnes. Není snadné být prorokem ve své otčině. Ale není to beznadějně tam, kde se ten úřad vykonává v důvěře v Boha. Víte jistě, co předcházelo události v Sareptě, kde se Eliášova důvěra vyjevila očividnou Boží pomocí. Prorok napřed musel utíkat před zuřícím králem, několik roků se musel skrývat, dnes by se řeklo žít v ilegalitě, protože se jeho prorocká činnost králi nelíbila. Osud proroka, člověka, který říká veřejně pravdu, která právě není v módě, nebývá snadný. Kardinál Bengsch si kdysi sezval do katedrály rodiče školních dětí ze svého sídelního města a řekl jim: „Vy vykonáváte u svých dětí úřad proroků!“ Tím chtěl říci, že mají vést děti k víře nejen příkladem, ale i rozhovorem, přímým poučováním o víře a mravním životě. A měl pravdu. I na 2. vatikánském koncilu o úkolech rodičů tak hovořili. Najdeme to v dekretu o laickém apoštolátu. Hned v první kapitole stojí: „Rodiče jsou svým dětem prvními věrozvěsty, jsou hlavními zvěstovateli víry.“

Tento úkol, hlásat dnešní mládeži náboženství, také nepatří mezi snadné a jednoduché. Vidíme ho častěji plněný špatně než dobře. V některých rodinách se mluví o náboženství dětem často, ale je to jen plané mentorování se zdviženým prstem, spíš hubování než vyučování: „Za to tě Pán Bůh potrestá.“ Při všem, co děti dělají, stojí třeba babička coby prorok v pozadí a předvídá zlé věci bezbožné mládeži, která nemá chuť do růžence, neodříkává po ní její průpovídky. Takto mluvit o náboženství je špatné. V jiných rodinách se o Bohu mlčí. Rodiče udělali zkušenost, že nedokáží dětem přirozeně vysvětlit svou víru, připadá jim těžké najít přirozený můstek, jak by přešli od všedních věcí každodenního života

k hovoru o Bohu, a proto mlčí. To je také špatné. Jiní, a není jich málo, se začnou pokoušet o jakousi domácí školičku. Stává se to nejčastěji lidem systematickým a důkladným.

Takoví rozhodnou: dvakrát týdně si spolu na hodinu sedneme a budeme se učit náboženství. Vezmou učebnici, probírá se článek za článkem. Výsledky nebývají zpravidla valné. Znechutí se vše, co má jméno náboženské. Takový postup je tedy také špatný; škola je škola a doma je doma, to se nemá plést dohromady. Jak tedy mají být rodiče věrozvěsty, hlasateli víry svým dětem? Dvojím způsobem: Spoluprací s knězem či katechetou, který učí ve škole a příležitostným náboženským rozhovorem. Jak má vypadat spolupráce rodičů s katechetou jejich dětí? Jednak nenápadným dozorem na docházku do vyučování. Máme týdně jen jednu hodinu. Je škoda každé, o kterou dítě přijde pro nic a za nic, že zapomnělo, že se mu nechtělo, že si šlo s kýmsi hrát. Děti mají sešit do náboženství. Tam si zapisují každou hodinu látku, která se probírá, článek učebnice, kterému mají doma věnovat pozornost. Ze sešitu tedy poznáš, byl-li žák ve vyučování a co se probírá.

Též přirozeným a nenásilným hovorem o vyučovaném: „Co jste se pěkného učili?“ Děti rády vypravují. A když si předtím sám článek přečteš a promyslíš, dokážeš snadno ptát se dál vhodným způsobem, sám vypravování dítěte doplnit. Pomůže taky chodit s dětmi do farního kostela, kde jsou zpravidla ti, kteří tvé děti vyučují. Nedělní kázání patří také ke katechezi, je jejím doplňkem, stejně i různá oznamování. Také přímým stykem s katechetou. Buď individuálně, osobně, když se zajdeš poradit, pohovořit o potížích při výchově, nebo všichni rodiče společně při setkání katechety s rodiči školáků. To jsou tedy způsoby, jak rodiče mohou přispět ke školnímu vyučování svých dětí. Dnešní evangelium je ukázkou mistrovství Pána Ježíše při vyučování pravdám víry. Obrátme se tedy společně k tomuto Mistru s prosbou za všechny rodiče a katechety, abychom se u jeho nohou něco z jeho umění naučili.

NEBUDEŠ CIZOLOŽIT !

„Z nitra, ze srdce lidí, vycházejí špatné myšlenky, smilství, cizoložství.“ Tak jsme slyšeli Pána Ježíše, a právě to cizoložství je dnes na řadě v našem hovoru o Desateru. Šesté přikázání zní Nesesmilníš a to je výraz středověký, dnes málo srozumitelný. Biblisté už dávno navrhovali, aby to bylo nahrazeno přesnějším překladem Nezcizoložíš! Ale nestalo se tak a slovo cizoložství nevešlo do hovorové češtiny. Zato tím víc je v použití slovo rozvod. Nedopustíš se cizoložství! Nesmíš rozbít své manželství! Tenhle příkaz připadal příliš tvrdý už Izraelitům. Ti zavazovali k manželské věrnosti pod trestem smrti ženy, tak chtěli chránit legitimitu svých dětí, svých rodokmenů, ale muži se manželskou věrností vázání moc necítili. Pán Ježíš jim vytýká, že jen pro zatvrzelost jejich srdce jim Mojžíš dovolil zapudit svou manželku. Ženě cizoložnici Pán Ježíš sice

zachránil život, ale nenechal ji ani v nejmenším na pochybách, že to, co dělala, byl hřích.

I dnes naráží na odpor radikální požadavek, který zavazuje k manželské věrnosti oba partnery. „Manželství na doživotí? To zní jako kriminál na doživotí,“ říkají mnozí z dnešní generace. „Církev je v předpisech o pohlavním životě vůbec moc staromódní. Církev by měla toto přikázání změnit a nebo zmodernizovat,“ říkají. Jenže Boží zákony Církev měnit nemůže a příkaz: "Co Bůh spojil, to člověk nerozlučuj,“ to zákon Boží je. A tak zůstává a provždy zůstane základním smyslem šestého přikázání ochrana manželství před rozvratem, který má kořen v osobní neukázněnosti. Vždy bude platit, že věrné manželství patří do Božího řádu, a cizoložství je jeho porušením, hříchem.

Používáme-li pro šesté přikázání biblického výrazu Nezcizoložíš, který zavazuje manžele, neznamená to, že svobodným je dána úplná volnost v pohlavním životě. Nestydaté mluvení a chování je hříchem proti lásce. Ale o těchto hříších se káže a jsou v povědomí lidí dost, zatímco manželská nevěra se často i mezi katolíky za opravdový hřích nepovažuje. Stala se kavalírským deliktem, o kterém se píše zajímavé romány a povídky, zpívají šlágry, točí filmy a televizní hry, vypravují anekdoty, jakoby to byly právě jen pikantní legrácky a nic víc. Ale tragédie rozvodových řízení, dětí bez tatínka, dokládají, že to žádná legrace není. V manželské věrnosti se podle biblického smyslu má zobrazovat Boží láska a věrnost. Slovo cizoložný se ve Starém zákoně užívá často i v přeneseném smyslu. Označuje se tím nevěrné chování izraelského lidu vůči Hospodinu.

A tak navzdory všem pochybovačům hlásá šesté Boží přikázání i dnešnímu člověku, že to jde, vytvořit si na celý život pěkné manželství a teplé hnízdo domova pro sebe a pro děti. Že to jde, stavět vzájemný vztah muže a ženy ne na romantické zamilovanosti, na citu, ale na spolehnutí, důvěře, věrnosti, na partnerství v dobrém i zlém. Že to jde, po každém rozladění či nedorozumění začít znovu. Že to jde. Proč se to tedy tak mnohým nepodaří? Nikdo si po svatbě neřekne: teď začnu rozbíjet naše manželství. Začíná to vlastně nenápadně: nedostatkem trpělivosti, nedostatkem snášenlivosti, nedostatkem ochoty odpustit a smířit se. Začne to uraženým mlčením, pokračuje lhostejností a končí nenávisť. Začne to tím, že jeden zapomene, že manželé jsou dva horolezci uvázaní na jednom laně, aby se mohli vzájemně zajišťovat, podržet toho, který uklouzne. Zřít-li se jeden, zřít se do propasti oba.

Jak se tomu bránit? Co dělat? Aby se manželství takhle nerozbilo, je třeba tisíce malých drobných pozorností, které je udržují živé. Je třeba je střežit, aby se v něm žádný partner necítil vězněm, střeženým na každém kroku. Aby se v něm oba cítili svobodní. Aby mohli mít své osobní drobné koníčky a záliby. Aby měli jeden pro druhého čas, i pro intimní chvílky a něžnosti. Aby od sebe neutíkali, on ke své práci, ona ke svým dětem. Aby si navzájem uměli stále znovu odpouštět, vždy znovu společně začínat. Musíme mít stále na paměti Ježíšova slova: „Kdo z vás je bez hříchu, hod' první kamenem.“ Copak je tu

někdo, kdo se proti šestému přikázání neprovinil aspoň v mysli? Komu nenapadlo, že by bylo lépe, kdyby mohl prásknout doma dveřmi a hledat nového partnera?

Když si tohle uvědomíme, nebudeme se tak pohoršovat nad těmi, kteří manželské soužití nezvládli, kteří ztroskotali a rozvedli se. Budeme s nimi mít soucit, jako s lidmi, kterým se stalo neštěstí. Budeme hledat, jak těm trosečnickům pomoci, místo abychom je vylučovali z našeho farního či sousedského společenství. A to i v případě, že se pokusí pro sebe a pro děti založit náhradní manželství novým občanským sňatkem. A nebudeme bezmyšlenkovitě tvrdit, že rozvrácené manželství se nesmí rozvést kvůli dětem. Copak děti netrpí stejně tam, kde manželé žijí pospolu, ale ve stálých hádkách, zlostech a hysterických výstupech? Manželská věrnost, to není jen nerozvést se a zdržet se nevěry. Věrnost je víc: je to naplnění soužití manželskou láskou. Tuto lásku živí a udržují i projevy něhy, erotiky, sexuálního vzájemného odevzdání. Proto má manželské sexuální soužití svůj mravní smysl i tehdy, když manželé nepomýšlejí na další děti. Jde tu o prohlubování manželské lásky, soudržnosti, věrnosti a to není malý cíl.

Mluví se dnes často o potřebě sexuální výchovy a poučování mládeže. Prostředí rodiny je k tomu vhodnější než prostředí školní třídy. Jenže v mnoha rodinách vládne nezdravě stydlivé ovzduší, takže se děti od rodičů vůbec nedoví, jaký je kladný smysl v projevech něžnosti, a jak různý smysl se dává slovu láska. Že láska není především uspokojováním sebe, ale odhodlání sloužit druhému, převzetí zodpovědnosti za druhého. Že úplné sexuální spojení a uspokojení označované technickým slovem pohlavní styk je vyjádřením vzájemného odevzdání v lásce, jednoty společenství dvou lidí, převzetí zodpovědnosti za sebe navzájem a spolu za třetího, dítě, které z té lásky může vzejít. Že tohle proto nemůže být záležitost chvilková, že je to vazba na celý život, a proto patří až do manželství. Stáváš se navždy odpovědným za to, cos k sobě připoutal.

Co nám Boží láska šestým přikázáním zakazuje, co nám dovoluje, k čemu nás otevírá? Nemáš zapotřebí, aby ses před sňatkem vybouřil nečistými představami a vtípkováním, sebeukájením nebo zneužíváním jiných ke svému ukájení. Nesnižuj lásku na pouhý pohlavní styk, partnera na hračku. Nepřipravuj se karikaturami nezralé lásky o radost z lásky pravé. Miluj v manželství krásně a věrně.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Všichni jsme učedníky Pána Ježíše. Všichni jsme Boží děti. Obrátme se k svému Učiteli s prosbou o dary Ducha svatého, aby nám učení chutnalo a prospívalo.

Povolej mladé, aby tě následovali, hlásali v moci Ducha svatého evangelium a sloužili lidem na cestě spásy.

At' se naše školní mládež s chutí pustí do školního učení.

At' dokáží vydržet i u předmětů, které je nebaví.

At' dbají na pravidelné vyučování náboženství.

At' pomáhají liknavějším spolužákům, aby na hodiny náboženství nezapomněli.

At' všichni chodíme rádi do Boží školy, v neděli do kostela.

At' nezapomínáme na pravidelnou ranní a večerní modlitbu.

At' se navzájem povzbuzujeme vlídností a dobrým příkladem.

At' máme trpělivost s vlastní slabostí i s chybami druhých.

Pane Ježíši, náš Učiteli, s radostí se přihlašujeme za žáky tvé školy. Veď nás, uč nás, dávej nám dary svého Ducha, abychom byli tvými dobrými žáky, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Starozákonní čtení dnes mluví o trápení proroků, když si lidé nechtějí dát říci, nechtějí slyšet jejich kázání a varování, jejich rady k dobrému životu a ženou se do zkázy.

Nebo:

První čtení je dnes praktický text, který vypočítává výhody pokory. Pokora je umírněnost, je opakem velikášství, které dává najevo vlastní důležitost, je přiznáním nesoběstačnosti i přes společenskou moc. Nakolik Bůh může projevit svou moc v životě pokorného, tj. člověka přiznávajícího vlastní nedostatečnost, natolik nemůže uzdravit člověka pyšného, který nepotřebuje Boha, takový člověk se totiž uzavírá Bohu.

1. ČTENÍ Sir 3,19-21.30-31 *Pokořuj se, a před Pánem nalezněš milost.*

Čtení z knihy Sirachovcovy.

Synu, dělej své práce v skromnosti,
a budeš milován bohumilými lidmi.

Čím jsi větší, tím. víc se pokořuj,
a před Pánem nalezněš milost.

Neboť veliká je moc Pána,
je slaven pokornými lidmi.

Pro ránu domýšlivce není uzdravení,
neboť se v něm uchytilo ošklivé býlí.

Rozumné srdce chápe poučné výroky,
moudrý člověk touží po pozorných posluchačích.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 68,4-5ac.6-7ab.10-11 Odp.: 11b

Odp.: Bože, ve své dobrotě ses postaral o chudáka.

Spravedliví se radují, jásají před Bohem - a veselí se v radosti. - Zpívejte Bohu, velebte jeho jméno, - jeho jméno je Hospodin.

Odp.

Otec sirotků, ochránce vdov - je Bůh ve svém svatém příbytku. - Bůh zjednáva opuštěným domov, - vězně vyvádí k šťastnému životu.

Odp.

Seslal jsi hojný déšť, Bože, na své dědictví, - vzkřísil jsi je, když zemdlelo.
- Usadilo se v něm tvoje stádce, - ve své dobrotě ses postaral o chudáka, Bože!

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Svatý apoštol Pavel nám teď bude radit, jaký obětní dar máme položit na mešní patenu: Sami sebe.

Nebo:

Jako vždycky platí, že šlechtnost zavazuje, proto i následující malý souhrn výsad má o to víc prohloubit vědomí závaznosti: je třeba brát vážně Boží slovo, někdy i Boží nepříjemnou výchovu. To jsou ta privilegia věřícího!

2. ČTENÍ Žid 12,18-19.22-24a *Přistoupili jste k hoře Siónu a k městu živého Boha.*

Čtení z listu Židům.

Bratři a sestry!

Nepřistoupili jste k hmotné hoře, z které šlehal oheň a která byla zahalena mračnou temnotou a bouří, a při tom za zvuku trouby byly prohlášeny předpisy. Když to všechno Izraelité slyšeli, zdráhali se poslouchat a prosili, aby Bůh už k nim nemluvil.

Vy však jste přistoupili k hoře Siónu a k městu živého Boha, k nebeskému Jeruzalému: ke shromáždění obrovského množství andělů a k obci prvorozců, kteří jsou zapsáni v nebi; přistoupili jste k soudci, Bohu všech, k duším spravedlivých, kteří už dosáhli cíle, a k Ježíši, prostředníku nové smlouvy.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 11,29ab

Aleluja. Vezměte na sebe mé jho, praví Pán, -
a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Ted' poslouchejme, jak nás Pán Ježíš varuje, abychom se nehonili za chvilkovými módami, ale snažili se následovat Krista: žít svůj život v duchu jeho evangelia.

Nebo:

Ježíš osvobozuje člověka od křečovitého hledání uznání a prestiže, od vychvalování sebe sama. Správný člověk nestaví do středu pozornosti své vlastní já, a to ne ze stydlivosti, ale proto, že ani v jeho vlastních očích není středem světa jeho Já. Proto nemusí toužit, aby jím byl v očích druhých.

EVANGELIUM Lk 14,1.7-14 *Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Když Ježíš přišel v sobotu do domu jednoho z předních farizeů, aby tam pojedl, dávali si na něj pozor.

On si všiml, jak si hosté vybírají přední místa. Řekl jim tedy toto poučení: „Až budeš od někoho pozván na svatební hostinu, nesedej si na přední místo. Mohl by být od něho pozván někdo vzácnější než ty, a ten, kdo pozval tebe i jeho, by přišel a řekl ti: ‚Uvolni mu místo!‘ Tu bys musel s hanbou zaujmout poslední místo.

Ale když budeš pozván, jdi si sednout na poslední místo, takže až přijde ten, který tě pozval, řekne ti: ‚Příteli, pojď si sednout dopředu!‘ To ti bude ke cti u všech, kteří budou s tebou u stolu. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.“

Svému hostiteli pak řekl: „Když strojíš oběd nebo večeři, nezvi své přátele, ani bratry, ani příbuzné, ani bohaté sousedy, aby tě snad také nepozvali, a tak by se ti dostalo odměny. Ale když strojíš hostinu, pozvi žebráky a mrzáky, chromé a slepé.

A budeš blahoslavený, protože oni ti to nemají čím odplatit. Dostaneš však odměnu při vzkříšení spravedlivých.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

MORÁLKA POSLEDNÍHO MÍSTA

Co nám to vlastně náš Pán dnes dává za naučení? Morálku posledního místa, jak to kdosi nazval? Sedávej panenka v koutě, buď hodná a najdou tě? Či

chce nám dnes znechutit sobectví a bezohlednou ctižádost? Chce nás dnes učit skromnosti? Nic z toho nemá Pán Ježíš ve skutečnosti na mysli. Dnes nám především podává svou nauku o nerovnosti lidí v řádu jeho království. Od té doby, co si revoluce na začátku novověku daly do štítu heslo rovnosti a bratrství všech lidí, každý člověk, i každý z nás s tím jaksi počítá: všichni lidé jsou si rovni. Jenomže naše každodenní zkušenost ukazuje, že ve skutečnosti žádná rovnost mezi lidmi není. Pravda, žádný císař už nerozděluje šlechtické tituly, ale prezidenti udělují dál řády, na kdejaké hitparádě se udílejí zlaté medaile laureátům. Za zvuků fanfár jsou dále vavřínovými věnci korunováni králové a královny: královny krásy a králové třeba lukostřelců. Dál zůstávají hodnostní a kvalitativní rozdíly v lidském životě, byť formálně sebe-demokraticko-rovnějším.

Pán Ježíš nám dnes připomíná, že stejně tak existují hodnostní rozdíly a třídy u Boha. U Boha nemůže být řeči o nějaké rovnosti. A kdo je nejpřednější? Ne člověk se vznešenou vizitkou rodu modré krve, ale osobní přítel: „Příteli, pojd' dopředu,“ zve pán hostiny v podobenství. Zasloužilého hosta s tituly přijímáme se zdvořilostí, přitele přijímáme se srdečnou radostí. Zamysli se: Koho ty považuješ za svého přítele? Jistě toho, kdo tě má rád, o kom s jistotou víš, že se na něj můžeš kdykoli spolehnout, že bude vždy při tobě. Bůh také tak; má stejné měřítko. Vidiš, to je radostné jádro dnešního Božího slova: I já se mohu považovat za Božího přítele, když mám k němu takový vztah, takovou přátelskou důvěru. Dnešní Boží slovo není tedy jen nějakou etikou slušného společenského chování u stolu, jde tu o řád Boží říše: tam budou před nimi Boží přátelé.

Máme se tedy stávat lepšími a intimnějšími Božími přáteli, to je náš úkol a naše starost. Nejen starost o sebe, ale i o ty druhé, o naše děti. Chtěl bych vám v těchto dnech, kdy se začíná nový školní rok, vložit na srdce starost jak pomoci, aby naše děti měly příležitost seznámit se s Pánem Ježíšem. Chtěl bych vám vložit do hloubi srdce i paměti Ježíšova slova: „Nechte maličké přijít ke mně a nebraňte jim, neboť takovým patří nebeské království.“ Bratři a sestry, co uděláme, co může každý z nás udělat, aby se maličkým, kteří žijí v naší blízkosti umožnilo navázat přátelství, které je pro život lidský i věčný nejdůležitější, totiž přátelství s Bohem? Přijďte se poradit s knězem, proto jsme tu, abychom mohli být vašimi rádci a pomocníky. Avšak teď předložme tuto svou starost Pánu Ježíši.

VYUČOVAT I VYCHOVÁVAT - ZAČÁTEK ŠKOLY

Typickým znakem těchto dnů byly maminky s dětmi v obchodech: Začíná škola a tak je třeba nakoupit sešity, kabely, bundičky a boty. Začíná škola vyučování, výuka naší mládeže a rodiče se na to s dětmi připravují. Ale děti potřebují víc, než jen výuku, potřebují také výchovu. Výchovu mravní a náboženskou potřebují stejně jako znalost počtů a dějepisu. Výuku obstarávají

učitelé, výchova spočívá na rodičích. Mnozí rodiče jsou však dnes toho mínění, že je pro jejich děti lépe nezatěžovat je náboženskou výchovou. Mají toho tolik, klavír, angličtinu, výtvarný kroužek a ještě do náboženství? Je to tak moudré? Chtít děti uchránit znalosti Boha, samého Dobra, Krásy a Pravdy; copak to není jako přát si, aby to dítě nežilo svůj život jako člověk? Pták nezná Boha, pes nezná Boha, ti nemají potíže s vírou, to je pravda. Ale člověk? Stačí mu jen být jako cvičený honící pes, chytrý jako cirkusový kuň, mazaný jako kocour, šikovný jako delfín, učený jako papoušek? Což není celý člověk teprve ten, kdo je charakterní člověk, spravedlivý člověk, člověk s krásnou duší?

Copak je správné vychovávat lidi bez duše? A co je to ta duše? Básník to vyjádřil obrazem: „Podívej se na tuhle růžičku ve váze. Vidíš tělo, vidíš duši. Je tu hmota těla, tráva, rostlina. A je tu vůně a krása, co dělá růžičku růžičkou, to je její duše. Jak můžeš říci, že člověk nemá mít duši? Copak je člověk jen kus masa, nic víc? Copak není nejdůležitější činností každého člověka právě toto: aby rozvíjel svou duši, svou osobnost, svou duchovní krásu, svou růžičku?“ A tak si myslím, že jsme všichni zajedno v tom, že děti je třeba nejen vyučovat, ale i vychovávat. Doma a v kostele, ve farním společenství mládeže. Jak to dělat doma? Rodiče mají na děti působit výchovně především svým příkladem. S touto formou výchovy je možno začít už od nejútlejšího věku. Rodiče mají děti také poučovat o pravdách víry.

Všichni máme za úkol vyzařovat kolem sebe světlo, teplo a přátelství. To je náročný úkol a potřebujeme k tomu hodně fantazie, abychom ten dobrý příklad kolem sebe vyzařovali. Jako malá pomůcka nám poslouží několik zásadních pravidel: Nikdy se před dětmi nehádejte. Svou lásku rozdělujte všem dětem stejně a chraňte se vzbudit v nich pocit, že někomu nadržujete. Nikdy dětem nelžete, ani žertem. Co nesmějí vědět, to zamlčte, ale lhaním, nepravdou si nikdy nepomáhejte! Dá to někdy přemýšlení, ale je to naprosto nutné. Nebojte se trochu kamarádkého přístupu ke svým dětem. Když si vaše děti přivedou domů kamarády, chovejte se k nim tak, jak byste chtěli, aby se jinde chovali k vašim dětem. Nikdy nekárejte a netrestejte své děti v přítomnosti jiných dětí. Nehubujte děti pro jejich chyby, ale chvalte je proto, co je na nich dobrého. Pochvalte si je dopředu za to, co teprve dokáží, dodáte jim tak sebedůvěry a chuti k dobré snaze.

Na otázky dětí vždycky odpovězte. Netřeba říci vše, co vy o tom víte, stačí povědět, na co se děti ptají, co ony stačí pochopit. Přicházejte k dětem vždy se stejnou láskou a dobrou náladou! Jste-li náladoví, děti znejistí a vzdalují se vám. Poroučejte dětem co nejméně, jen to, co opravdu musí být. Když však poručíte, dbejte na splnění rozkazu a nezapomeňte je pochválit. Snadno se takové zásady výchovy napíšou, ale nic snadného to není denně mít na paměti všechny ty zásady správné výchovy a řídit se podle nich. Vy, mládeži, mějte proto s rodiči také trochu trpělivosti. Vidíte, jak to s vašim vychováváním nemají vůbec lehké. Proto teď poprosme Ducha svatého: rodičům za dar fantazie a trpělivosti při výchově, dětem za dar trpělivosti a snahy po sebevýchově.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

My víme, že Bůh je při nás a že na jeho pomoc se můžeme spolehnout. Společně ho poprosme za všechno, co nám schází k dobrému člověčenství:

Aby naše Církev měla srdce pro každého, kdo má těžkosti a potřebuje pomocnou ruku.

Aby nikdo vedle nás netrpěl naší povýšeností a ctižádostí.

Abychom ve svém volném čase ochotně sloužili a pomáhali.

Ať naši zemřelí žijí v radosti z věčného společenství lásky.

Dej, aby i z našich rodin vycházeli noví kněží a jejich pomocníci.

Pane, jako se účastníme této eucharistické hostiny zde a teď, tak ať jsme účastni věčné hostiny ve společenství tvé lásky v nebesích. Skrze Krista našeho Pána. - Amen.

Nebo:

Ježíš, náš Pán a bratr, je mezi námi jako ten, který slouží. I my teď poslužme světu svou modlitbou a volejme:

Za všechny křesťany: za jejich skromnost a pravou pokoru.

Za nositele vysokých úřadů v Církvi i společnosti, aby pracovali v duchu služby.

Za obnovení míru a bezpečí na všech místech světa, kde se válčí.

Za ty, kdo trpí sobectvím svých blízkých: za opuštěné manžele a děti, za lidi osamělé, využívané a podvedené.

Za ty, kdo jsou uzavřeni sami do sebe a nejsou schopni hlubokých lidských vztahů.

Za lidi na okraji společnosti: za uprchlíky, bezdomovce a nezaměstnané, za drogově závislé a za prostitutky.

Za všechny, kterými ostatní pohrdají.

Za lidi nevidomé, neslyšící a zmrzačené a za všechny nemocné.

Za ty, kterým nemůžeme nebo neumíme pomoci jinak, než modlitbou.

Za naše společenství: především za ty z nás, kteří se cítí být přehlíženi.

Pane, příteli lidí, ty lidi znáš a víš, co je pro koho dobré. Daruj každému to, co potřebuje, a smiluj se nad celým světem. Tobě buď chvála na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Oběť, kterou nás Kristus vykoupil, ať je nám, Bože, nevyčerpatelným zdrojem spásy; a kdykoli tuto oběť slavíme, ať v nás roste její účinek. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE 6. PRO NEDĚLE V MEZIDOBÍ

První dary Ducha jako závdavek vzkříšení k věčnému životu

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky. Neboť v tobě žijeme, pohybujeme se a jsme, a láska, kterou nás každodenně naplňuješ, je v nás počátkem života věčného; vždyť ty nám dáváš téhož životodárného Ducha, skrze něhož jsi Ježíše vzkřísil z mrtvých; v něm máme naději, že i my z mrtvých vstaneme. A proto nyní, vždycky a navěky chceme zpívat píseň o tvé slávě, a se všemi nebeskými zástupy voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ ŽI 31,20

Jak nesmírná je tvá dobrotivost, Hospodine, uchoval jsi ji těm, kdo se tě bojí.

Nebo: Mt 5,9-10

Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny. Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Nasytil jsi nás, Bože, chlebem, který v nás živí lásku; prosíme tě: ať nám tento pokrm dává sílu, abychom tě milovali a sloužili ti ve svých bratřích a sestřích. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

Po Petrově vyznání, o kterém byla řeč v evangeliu minulé neděle, dnes slyšíme, jak Petr domlouvá a rozmlouvá Ježíšovi jeho úděl a cestu utrpení, vedoucí ke vzkříšení. Přesný opak minulého. Omyl tohoto učedníka spočívá v tom, že dnes má na mysli věci lidské, kdežto v předchozím textu mu ono krásné

vyznání nezjevilo tělo a krev, ale nebeský Otec. Petr se v tom neliší od žádného z nás. Logika vlastnit a mít se zde střetává s logikou lásky, která dává. Člověk je poněkud krátkozraký, ve svém sobectví a uzavřenosti upřednostňuje jen to, co se mu jeví jako snadno dostupné a pohodlné, co je však zároveň pouze lidské. Bůh v Ježíši však vede člověka k tomu, aby viděl dál a v lásce se otevíral tomu, co je na první pohled sice vzdálené, nedostupné a čeho lze dosáhnout jen cestou oběti, což ale má charakter božského a věčného.

K ZAMYŠLENÍ B

Farizejství, pokrytectví, náboženství jako alibi místo opravdového závazku a snahy o spravedlnost jsou trvalými pokušeními, na která upozorňovali proroci a která Pán Ježíš odmítal. V textu žalmu dnešní liturgie nacházíme jasnou odpověď na otázku: „Hospodine, kdo smí prodlévat v tvém stánku?“, tedy: „Kdo prožívá společenství s Bohem?“ Za každým slovem textu tohoto žalmu se ukrývá upřímná víra a pravá zbožnost.

K ZAMYŠLENÍ C

Kolik toho bylo řečeno o pokoře a stejně je těžké ji pochopit! Jednoduše je potřeba ji žít: omezovat svůj prostor a dávat ho k dispozici druhému, aby i on mohl spolu se mnou a vedle mě existovat. Nezapomeňme však, že ten první, který nám dělá místo, abychom byli, je Bůh a naopak my se v pokoře učíme dělat místo jemu. Nebo si snad dáváme pozor, abychom se ve vhodné chvíli mohli postavit na jeho místo?